

**UZASADNIENIE do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 23.12.2014 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Dolina Tyśmienicy PLH060004**

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842 z późn. zm.) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenia dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 3 i ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Dolina Tyśmienicy PLB060004 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

Obszar został zatwierdzony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniającym rozporządzenie z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. nr 197, poz. 1275).

Aktualny status prawny oraz powierzchnia obszaru regulowane są na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 marca 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 358)

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Tyśmienicy PLB060004 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.) oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (dokumentacja sieci Natura 2000, zawierająca zakres zgodny ze stosownymi decyzjami wykonawczymi Komisji Europejskiej) obszar Natura 2000 Dolina Tyśmienicy, został wyznaczony dla ochrony następujących gatunków ptaków: A022 bączek *Ixobrychus minutus*, A030 bocian czarny *Ciconia nigra*, A060 podgorzałka *Aythya nyroca*, A081 błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A120 zielonka *Porzana parva*, A122 derkacz *Crex crex*, A177 mewa mała *Hydrocoloeus minutus*, A193 rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, A196 rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida*, A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*, A215 puchacz *Bubo bubo*, A222 uszatka błotna *Asio flammeus*, A272 podrózniczek *Luscinia svecica*, A006 perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena*, A043 gęgawa *Anser anser*, A050 świstun *Anas penelope*, A051 krakwa *Anas strepera*, A054 rożeniec *Anas acuta*, A055 cyranka *Anas querquedula*, A156 rycyk *Limosa limosa*, A160 kulik wielki *Numenius arquata*, A162 krwawodziób *Tringa totanus*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*.

Kody zaczerpnięte z portalu Eionet

http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal, będącego oficjalnym partnerem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA).

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 4(1)+4(2)+3 Dyrektywy Ptasiej (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 20/7z dnia 26.01.2010).

Plan zadań ochronnych został opracowany w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 pn. "Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski", dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach prac nad projektem planu została sporządzona dokumentacja planu zadań ochronnych, której wykonawcą była firma EKKOM. Wyniki prac eksperckich posłużyły do przygotowania niniejszego projektu zarządzenia.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające

z zapisów ww. ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Plan zadań ochronnych został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000 Dolina Tyśmienicy PLB060004, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody:

- 1) dla obszaru, ani jego części nie ustanowiono planu ochrony,
- 2) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,
- 3) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustaw o ochronie przyrody,
- 4) obszar nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w ust. 10,
- 5) obszar nie znajduje się na obszarach morskich.

Przebieg granic obszaru w postaci mapy przedstawiono w załączniku nr 2, oraz opisano w załączniku nr 1 w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, tj. w układzie współrzędnych, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. 2012, poz. 1247).

Ze zidentyfikowanych zagrożeń najważniejsze wiążą się z:

- zaprzestaniem kośnego użytkowania coraz większych płątów trwałych użytków zielonych, będących siedliskiem lęgowym takich gatunków jak derkacz, krawawodziób, kulik wielki, rycyk i uszatka błotna, oraz miejscem zerowania bataliona, błotniaka łąkowego i bociana czarnego
- powodowaną przez człowieka zmianą stosunków wodnych w obszarze polegającą na konserwacji i odnawianiu istniejących rowów melioracyjnych,
- presją drapieżników związaną z obserwowanym wzrostem liczebności gatunków takich jak lis, jenot oraz presją zwierząt domowych tj. psów i kotów oddziałującą na gatunki ptaków gnieźdzące się na łąkach,
- pojawieniem się w obszarze norki amerykańskiej – gatunku szczególnie niebezpiecznego dla wszystkich ptaków wodno-błotnych,
- niszczeniem biotopów lęgowych rybitwy czarnej i białowąsiej poprzez zaśmiecanie torfianek balotami siana,
- intensyfikacją gospodarki stawowej i prowadzeniem zabiegów związanych z utrzymaniem obiektów stawowych w okresie lęgowym.

Zagrożeniom przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000.

Podstawowymi celami działań ochronnych będzie utrzymanie lub zwiększenie powierzchni siedlisk wykazujących optymalny dla ptaków stan zachowania, poprawa warunków bytowania ptaków poprzez redukcję presji drapieżników i stworzenie dogodnych warunków gniazdowania.

Działania, które pozwolą osiągnąć ww. cele związane będą przede wszystkim z utrzymaniem bądź przywróceniem kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego użytkowania możliwie dużej powierzchni trwałych użytków zielonych, odstrzałem redukcyjnym dzikich drapieżników, odłowem norki amerykańskiej oraz montażem platform lęgowych przystosowanych dla potrzeb puchacza oraz rybitw oraz umieszczeniem w dokumentacji Planu Zadań Ochronnych zapisów wskazujących na możliwie negatywny zalesień planowanych do wprowadzenia w obrębie doliny.

Za konieczne uznane zostało również przeprowadzenie uzupełnienie wiedzy o gatunkach ptaków nie objętych przeprowadzoną w 2012 roku inwentaryzacją ornitologiczną obszaru oraz zaplanowanie monitoringu stanu zachowania populacji wszystkich gatunków będących przedmiotami jego ochrony.

Plan zadań ochronnych zawiera wskazania do zmian zapisów w istniejących dokumentach planistycznych dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych, lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk gatunków ptaków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 Dolina Tyśmienicy PLB060004. Wskazania do zmian odnoszą się do Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parczew (Uchwała Nr XI/57/2003 Rady Miejskiej w Parczewie z dnia 07 listopada 2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parczew zmieniony Uchwałą nr XLVIII/299/2010 Rady Miejskiej w Parczewie z dnia 3 września 2010 r. w sprawie uchwalenia zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Parczew dla obszaru poza granicami administracyjnymi miasta Parczewa).

W przedmiotowym dokumencie zaleca się wyłączenia spod zalesień terenów, będących miejscem występowania derkacza – gatunku będącego przedmiotem ochrony obszaru, którego występowanie jest uzależnione od obecności otartego krajobrazu rolniczego.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie obwieszczeniem znak: WST V.6320.4.3.2012.KW z dnia 19 lipca 2012 r., zawiadomił o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości złożenia uwag i wniosków do założeń przedmiotowego dokumentu.

W trakcie procesu planistycznego, w budynku strażnicy OSP w Czemiernikach (gm. Czemierniki) przeprowadzono trzy spotkania dyskusyjne, które odbyły się w dniach 11 grudnia 2012 r. oraz 21 czerwca i 16 lipca 2013 r.. Dodatkowo, w dniu 21 maja 2013 roku, zorganizowano spotkanie terenowe, podczas którego zaprezentowały zostały zaprezentowane gatunki lub siedliska

ptaków dla ochrony których obszar został wyznaczony. Spotkania odbyły się z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy, biorącego udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych.

Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele podmiotów reprezentujących kluczowe grupy interesu, czyli: przedstawiciele administracji publicznej, w tym gmin, w granicach których położony jest obszar Natura 2000 Dolina Tyśmienicy, starostw powiatowych w Lubartowie, Parczewie i Radzynie Podlaskim, Nadleśnictwa Parczew, Lubelskiego Oddziału Regionalnego ARiMR w Elizówce, Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego w Lubartowie, Radzynie Podlaskim i Parczewie, Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego w Lublinie i Białej Podlaskiej.

Ponadto do udziału w pracach zaproszono organizacje pozarządowe: Klub Przyrodników w Świebodzinie, Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Lokalna Grupa Rybacka „W Dolinie Tyśmienicy i Wieprza”, Gminne Centrum Turystyczne w Ostrówku-Kolonii oraz przedstawiciele głównych podmiotów gospodarujących w obszarze, takich jak gospodarstwa rybackie czy kopalnie torfu.

Obwieszczeniem z dnia 20 lutego 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1,2,3,4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) i w związku z art. 28 ust.4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.) . Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (Dziennik Wschodni) w dniu 24.02.2014r.

Obwieszczenie było również wywieszane na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie – w dniach od 20.02.2014 r. – 14.03.2014 r., oraz tablicach ogłoszeń: Urzędu Gminy w Czemiernikach – w dniach 20.02.2014 r. – 14.03.2014 r., Urzędu Gminy w Siemieniu – w dniach 20.02.2014 r. – 13.03.2014 r., Urzędu Gminy w Wohyniu – w dniach 20.02.2014 r. – 14.03.2014 r., Urzędu Gminy w Ostrówku – w dniach 20.02.2014 r. – 14.03.2014 r., Urzędu Gminy w Borkach – w dniach 24.02.2014 r. – 18.03.2014 r., Urzędu Gminy w Radzynie Podlaskim – w dniach 26.02.2014 r. – 19.03.2014 r., Urzędu Miejskiego w Kocku – w dniach 20.02.2014 r. – 18.03.2014 r., Urzędu Miejskiego w Parczewie – w dniach 24.02.2014 r. – 17.03.2014 r., Urzędu Gminy w Ostrowie Lubelskim – w dniach 24.02.2014 r. – 18.03.2014 r.,

Podmioty zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Wpłynęły następujące uwagi i wnioski:

Pismem z dnia 7 marca 2013 roku, znak: ZG-732-12/14 Nadleśnictwo Parczew złożyło wniosek o wykreślenie z proponowanych działań ochronnych, działania polegającego na montażu w oddziale 521 Nadleśnictwa Parczew, platformy lęgowej przystosowanej do potrzeb puchacza *Bubo bubo*.

Uwaga nieuwzględniona. Montaż platformy lęgowej w oddziale 521 może przyczynić się do poprawy warunków gniazdowania ptaków, których stanowisko obecnie znajduje się w oddziale 20. Gniazdo w oddziale 20 znajduje się stosunkowo blisko ruchliwej drogi co z całą pewnością zakłóca spokój ptakom w okresie lęgowym, a dodatkowo zwiększa ryzyko śmierci ptaków w wyniku kolizji z samochodami.

Ponadto, w przedmiotowym piśmie, oraz w piśmie Nadleśnictwa Radzyń Podlaski z dnia 7 marca 2014 r. (znak: ZG-4-7322-1/14) zgłoszony został wniosek o korektę przebiegu granic obszaru Natura 2000 i dostosowanie ich do przebiegu istniejących granic działek ewidencyjnych i wydzieleni leśnych.

Uwagi zostaną uwzględnione na etapie przygotowywania wniosku o korektę Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 Dolina Tyśmienicy PLB060004.

Pismem z dnia 14.03.2014, znak: BDSPB03-69113-01/WPROW-JS/14, swoje uwagi do przedłożonej do konsultacji dokumentacji przedstawił Lubelski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji

i Modernizacji Rolnictwa. Uwagi dotyczyły rozbieżności w zakresie formułowania wskazań odnośnie użytkowania trwałych użytków zielonych, pomiędzy szablonem dokumentacji i projektem zarządzenia, a wymogami obowiązującego obecnie programu rolnośrodowiskowego. *Uwagi zostały uwzględnione. Zapisy dotyczące sposobów użytkowania trwałych użytków zielonych zostały sformułowane zgodnie z wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.*

Uwagi do przedmiotowego dokumentu przedstawiła także Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Dotyczyły one:

- wykreślenia z zarządzenia bielika *Haliaeetus albicilla* jako gatunku nie będącego przedmiotem ochrony obszaru. *Uwaga uwzględniona, wykreślono bielika z zarządzenia.*

- korekty nazwy łacińskiej przedmiotu ochrony A177 mewa mała z *Larus minutus* na *Hydrocoloeus minutus*. *Uwaga uwzględniona, nazwę łacińska wpisano zgodnie z obowiązującą nomenklaturą.*

- braku zdefiniowanych zagrożeń dla przedmiotów ochrony A043 gęgawa *Anser anser*, A050 świstun *Anas penelope* oraz A054 rożeniec *Anas acuta*. *Uwaga uwzględniono- określono zagrożenia w stosunku do ww. gatunków.*

- sprecyzowania opisu działania polegającego na odstrzale ssaków drapieżnych – uwaga uwzględniona, zadanie doprecyzowano poprzez wskazanie do odstrzału lisa i jenota

- doprecyzowanie działań ochronnych w stosunku do przedmiotu ochrony A030 bocian czarny *Ciconia nigra*. *Uwaga uwzględniona. W skorygowanym zarządzeniu umieszczono zapisy wskazujące na konieczność weryfikacji liczebności i ocenę znaczenia obszaru Natura 2000 Dolina Tyśmienicy PLB060005 dla zachowania populacji gatunku*

W ramach prac nad dokumentem dokonano także niezbędnych poprawek redakcyjnych.

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.), został uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego pismem z dnia 16 grudnia 2014 r., znak: PN-I.0522.41.2014.GK

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana, m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie w okresie 10 lat wyniesie łącznie około 15 mln zł. Koszt działań z zakresu monitoringu stanu ochrony siedliska szacunkowo wyniesie około 300 tys. zł.

Koszty realizacji działań przewidzianych w planie będą pokrywane z funduszy celowych pozyskanych przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Lublinie.

Niniejszy akt normatywny oddziałuje na zarządcę gruntów, tj. Nadleśnictwo Parczew, Lubartów i Radzyń Podlaski i właścicieli prywatnych gruntów i nieruchomości. Nie zawiera zapisów mogących skutkować wpływem na rynek pracy, nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, nie wpłynie także na sytuację i rozwój regionalny.